

عنوان مقاله:

شیمی کانی و پتروژنز متابازیت های مجموعه دگرگونی - آذرین شترکوه (جنوب خاور شاهرود) شاهی بر تکوین حوضه های کششی درون قاره ای نئوپروتروزویک پایانی

محل انتشار:

فصلنامه علوم زمین، دوره 27، شماره 105 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

سکینه شکاری - دانشجوی دکترا، گروه پتروژنی و زمین شناسی اقتصادی، دانشکده علوم زمین، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران

محمود صادقیان - دانشیار، گروه پتروژنی و زمین شناسی اقتصادی، دانشکده علوم زمین، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران

جای مینگو - استاد، موسسه زمین شناسی و ژئوفیزیک، آکادمی علوم چین، دانشگاه نورث وست، پکن، چین

حبیب اله قاسمی - استاد، گروه پتروژنی و زمین شناسی اقتصادی، دانشکده علوم زمین، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران

بی زویی - دانشجوی دکترا، موسسه زمین شناسی و ژئوفیزیک، آکادمی علوم چین، پکن، چین

خلاصه مقاله:

مجموعه دگرگونی- آذرین شترکوه در ۸۰ کیلومتری جنوب خاور شاهرود و در لبه شمالی پهنه ساختاری ایران مرکزی قرار دارد. این مجموعه طیف گسترده‌ای از ترکیبات سنگی مانند متاپلیت‌ها، متاپسامیت‌ها، متابازیت‌ها (آمفیبولیت و گارنت آمفیبولیت)، متاکربنات‌ها (مرمرهای آهنی و دولومیتی) و متاریولیت‌ها را در برمی‌گیرد. سنگ مادر متابازیت‌ها شامل گدازه‌های بازالتی، دسته دایک‌های دیابازی و توده‌های نفوذی گابرویدوریتی کوچک مقیاس بوده است. نظر به فراوانی و اهمیت میان‌لایه‌های بازالتی و دسته دایک‌های دیابازی دگرگون شده نسبت به دیگر اجزا، این مقاله به طور خاص به بررسی تغییر و تحولات آنها اختصاص یافته است. بر پایه شواهد صحرایی و سنگ نگاری، افزایش درجه دگرگونی متابازیت‌های حاصل از دگرگونی میان‌لایه‌های بازالتی و دسته دایک‌های دیابازی، به تشکیل طیفی گوناگونی از انواع سنگ‌ها مانند آمفیبول شایست، آمفیبولیت، گارنت آمفیبولیت و در پایان آمفیبولیت‌های میگماتییتی انجامیده است. دما- فشارسنجی مبتنی بر تجزیه شیمیایی نقطه‌ای گارنت، آمفیبول و پلاژیوکلازهای سازنده این متابازیت‌ها، محدوده دمایی ۶۰۲ تا ۷۱۱ درجه سانتی‌گراد و فشار ۹ تا ۱۱ کیلو بار را برای تشکیل، توقف تبادل و تعادل پایانی آنها مشخص ساخته که بیانگر شرایط دما و فشار رخساره‌های آمفیبولیت و آمفیبولیت بالای است. از دید ژئوشیمیایی، ماگماهای سازنده این گروه از متابازیت‌ها دارای ماهیت توله‌ای تا کلسیمی- قلیایی بوده‌اند. این ماگماها از ذوب بخشی گوشته سنگ کره‌ای زیر قاره‌ای منشا گرفته‌اند. روانه‌های بازالتی زیرآبی و دسته دایک‌های دیابازی در خلال رژیم های زمین‌ساختی کششی حاکم بر سرزمین‌های گندوانایی اواخر نئوپروتروزویک ایران مرکزی تشکیل شده‌اند. این رژیم‌های زمین‌ساختی کششی با تشکیل حوضه‌های دریایی- اقیانوسی درون قاره‌ای (کافتی یا پشت کمائی) همراه بوده‌اند. حوضه‌های مورد نظر، در یک بازه زمانی کوتاه و در طی یک فرایند جمع‌شدگی سریع، بسته و به صورت آمیزه‌های زمین‌ساختی یا منشورهای بهم افزوده روی پوسته قاره‌ای رانده شده‌اند. بر پایه سن‌سنجی‌های صورت‌گرفته به روش اورانیم- سرب روی زیرکن‌های استخراج شده از این متابازیت‌ها، این رویداد دگرگونی در فاصله زمانی ۵۲۶ تا ۵۷۷ میلیون سال پیش (برابر اواخر نئوپروتروزویک و رخداد کوهزایی کادومین در سرزمین‌های گندوانایی) صورت گرفته است.

کلمات کلیدی:

دسته‌دایک های دیابازی، متابازیت، آمفیبولیت، کادومین، ایران مرکزی، شترکوه، شاهرود

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1384202>

